

Samenwerken aan een duurzame textielketen

Position paper NVRD Rondetafelgesprek over verduurzaming kledingindustrie 9 maart

Inzet en verbetering gemeentelijke inzameling

Gemeenten en hun publieke afvalbedrijven zetten zich in voor een duurzame en circulaire textielinzameling. Die rol ligt ook vast in artikel 10.21 van de wet Milieubeheer. We hebben de afgelopen 100 jaar een landelijke dekkende inzamelinfrastructuur opgebouwd en veel expertise over textielinzameling opgedaan. Toch zijn we er nog lang niet.

45% van het afgedankte huishoudelijk textiel wordt nu gescheiden ingezameld. 55% van het afgedankte textiel belandt bij het restafval¹. En wordt dus verbrand op kosten van gemeenten.

Het doel is om in 2025 50% van de textiel afzet op de Nederlandse markt hergebruikt of gerecycled te hebben. De gemeentelijke inzamelingsinfrastructuur wil daar heel graag een bijdrage aan leveren, *samen* met producenten & retailers, kringloopbedrijven, sorteerdere en recyclers. Dat kan ook. Door als gemeentelijk domein

- kennis te delen van wat werkt en wat niet
- in te zetten op extra communicatie richting inwoners
- strikter en beter gebruik te maken van de wel/niet lijst (wat mag wel in de textielbak en wat niet)
- te meten, te vergelijken, te leren
- minder 'op te bulken' en meer 'fijn te sorteren'
- dezelfde kleuren en iconen bij inzamelpunten te gebruiken en
- nog meer schoon en droog textiel in te zamelen.

Als essentiële schakel om de doelen te behalen wil de NVRD namens het gemeentelijk domein aan tafel zitten inzake de UPV Textiel afspraken.

Shit in = shit out

De inzameling moet en kan veel beter. Maar zelfs met een perfecte inzameling gaan we de doelen in 2025 niet halen. Van de 45% die nu wordt ingezameld wordt een significant² deel afgekeurd of laagwaardig verwerkt. Dat heeft te maken met de kwaliteit van het textiel. Kleding die na drie keer wassen uit elkaar valt, is niet geschikt voor hergebruik ongeacht de inzameling. De sleutel voor een circulaire textielketen ligt dus bij een verscherpte focus op de ontwerp van de keten.

Een andere sleutel ligt bij een oplossing voor de textielstromen die niet geschikt zijn voor herdraagbaar. Het afgedankte, ingezamelde textiel dat nog herdraagbaar is, wordt al jaren goed verwerkt door professionele partijen. De uitdaging zit nu vooral in innovaties voor textiel dat niet meer herdraagbaar is. In recycling dus. *Hier* zit het grote ketendeficit van de textielketen. Hier is financiering, innovatie, lange termijn denken nodig om echt stappen te maken. Ook zou een verplicht percentage gerecyclede content in nieuwe kleding helpen om recycling een boost te geven.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/04/14/rapport-massabalans-textiel-2018-2020>. De massabalans betreft het afgedankte textiel door Nederlandse huishouders (zie pagina 3). Gescheiden inzameling is 44,6% om precies te zijn. In het restafval is 55,4% (zie pagina 4)

² 13,2 kton

All actors principle

Een duurzamere textielketen vergt veel meer een ketenbenadering dan we nu doen. Een duurzame textielketen kan enkel bereikt worden als alle schakels in die keten goed met elkaar samenwerken en samen verantwoordelijkheid nemen voor de doelstellingen die we geformuleerd hebben. Gemeentelijke en publieke inzamelorganisaties zijn een essentiële schakel in de keten die de voor- en achterkant met elkaar verbindt. Zodat verwerkers en ontwerpers van elkaar weten waar behoefte aan is. Hierin werken we graag en goed samen aan met Modint, Inretail, de stichting UPV Textiel in oprichting, BKN, VHT en VNG.

Spelregels en zorgen

De NVRD vraagt uw aandacht voor een aantal zaken die de circulariteit van textiel mogelijk in de weg staan:

- Het ontbreekt aan maatregelen om het textiel dat wordt verkocht te verduurzamen c.q. geschikt te maken voor 50% herbruikbaar of recyclebaar;
- De doelen zijn geformuleerd in relatie tot een Put On Market die lastig te berekenen is. Dat maakt meten en evalueren ingewikkeld. Ons advies is om doelen te baseren op basis van afgedankt textiel (beschikbaar en betrouwbaar);
- De producentenverantwoordelijkheid beperkt zich tot een deel van hetgeen in textielbakken mag worden ingezameld. Gordijnen, schoenen, vitrages, knuffels, tassen, dekens, dweilen, poetsdoeken, etc. vallen niet onder de producentenverantwoordelijkheid, maar mogen wel in de textielbakken. De spelregels hierover zijn nog niet gemaakt, maar moeten er wel komen. Onduidelijkheid naar inwoners willen wij in ieder geval voorkomen. Onnodige verbranding van textiel ook. Dat betekent dat een uitbreiding van inzamelinfrastructuur bij retailers dezelfde wel/niet instructies kent. Oftewel: op alle plekken waar inwoners hun textiel mogen aanbieden, of dat nu in gemeentelijke bakken is of bij winkeliers, kunnen zij *al* hun textiel kwijt.;
- Het risico geldt dat – zoals bij alle UPV's – dat de meeste aandacht gaat naar beter inzamelen. Dat is zonde als dat ten koste gaat van de 2 echte vliegwiel van een circulaire keten: design for circularity en innovaties op recycling.
- Monitoring van textiel stromen die de grens over gaan, met als doel transparantie wat ermee gebeurt, is onvoldoende geborgd. Over de grens is nu uit het zicht. Gedumpte kleding in Afrika kan *in de boeken* 'gerecycled' heten;
- Investerings door gemeentelijke partijen in inzamelinfrastructuur en contracten met verwerkers on hold door uitblijven afspraken met producenten;
- Controle en transparantie;

Conclusie

Samen met alle ketenpartijen zetten onze leden vol in op een circulaire textielketen. Dat vereist verbeteringen in onze dagelijkse operatie. Alleen door vanuit de? gemeentelijke inzamelstructuur samen te werken met nieuwe en andere partijen kunnen we grote stappen maken. Gemeenten blijven wettelijk verplicht tot inzameling en voelen zich ook (mede)verantwoordelijk. Dat willen gemeenten zo goed mogelijk doen. Maar het echte vliegwiel zit niet bij inzameling, maar in ontwerp enerzijds en innovaties van het niet-herdraagbare textiel anderzijds. Duidelijke afspraken en spelregels zijn op korte termijn noodzakelijk om de ketensamenwerking te laten werken.